

Inskriftens första namn har säkerligen varit [**purs**]tin; möjligen synes kolon, övre staven av **p**, nedre delen av bistaven till **u**, nära hälften av staven till **r** och en del av mellanstrecket till **h s**; runorna **tin** äro delvis nötta, och övre staven av **n** saknas. Verbet är **raistpi** med staven på **t** utgående t. h. om bistavarnes föreningspunkt, **p** är ojämnt, bär spår av att vara hugget med flera mejselhugg. I **pana** och i **mak** har **a** särdeles lång bistav, som i sista **a** i **pana** sitter ovanligt högt.

Runstenen har följande inskrift:

[**purs**]tin : raistpi : stain : pana : iftir : puri : mak : sin
 5 10 15 20 25 30 35

Översättning: Torsten reste denna sten efter Torer sin måg (svärfader, svåger).

Något kors eller annat ornament kan icke upptäckas.

224. Stratomta, Törnevalla sn, Åkerbo hd.

Pl. LXXX. Fig. 1, 2.

Litteratur: L. 2068; D. 8vo 59; W. 67; Cod. Ups. R. 557, teckn.; C. Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 210; P. A. Säve, *ATS*. I, s. 73; *Reseber.* 1861, s. 30; C. F. Nordenskjöld, *ÖFT*. I, s. 36, teckn.; *Reseber.* 1871, s. 77, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 33, teckn.

I cod. Ups. R. 557 finnes en d. 22 aug. 1727 gjord teckning av lector mathes. Lincop. Milberg med uppgift, att Stratomta runsten blev upptagen d. 6 juli 1724, samt att »bredwid thenna steen vid lag 20 aln. (11,86 m) är en stor jordhög hel rund och omkring platzen såsom af griffter i forna tider».

Runstenen står på Stratomta Postgårds västra gärde straxt invid södra gränsen av lungotssanatoriets område.

Ämnet är gnejs. Höjden är 1,85 m, bredden 1,06 m på mitten över ögat på figuren i skeppets för. Slingans bredd är 11—12 cm.

Runstenen är ristad på två sidor och på vänstra kanten. Framsidan är prydd av ett seglande skepp med spetsiga stävar och delvis något otydliga figurer för och akter om masten, vilkas natur är oklar; måhända krigare med långa sköldar? På baksidans topp finnes ett konstfullt sammanflätat kors. Runorna äro djupt och tydligt huggna.

Framsidans inskrift börjar uppifrån höger med de tre namnen: **estrip : ausualti : aukmuntr**: sammanställda utan bindeord, något skiljetecken finnes icke mellan **auk** och **muntr**. I **raisa** är **i** upptill fortsatt som en linje av slingknuten men draget snett över slingan för att icke nedtill tagas för en sådan; det slutande **a** står ovanför slingknuten och utgör tillika ett snett kors på stenens topp med en punkt i varje öppning.

I baksidans inskrift synes icke bistaven t. v. på **a** i **aftir** och på **n** i det slutande **sin**.

Runstenens inskrift är följande:

A) Framsidan: : **estrip : ausualti : aukmuntr : pau : litu : rais : a**: B) Baksidan: : **stain : pansi : aftir : halfan : fapur : sin : auk : astrip : at : bunta : sin**: C) Kanten: : **kupan**:
 5 10 15 20 25 30 35 40
 45 50 55 60 65 70 75 80

Ristningen 1—6 **estrip** visar, att även ristningen 68—73 **astrip** uttalats som *Æstrið*, jfr om detta namn Löffler, *Språk och stil* VI (1906), s. 17, och Wimmer, DR. Ordsaml. Ås—. **ausualti** motsvarar **asualdi** DR. nr. 174 Vester-Marie VI, Bornholm. Annars förekommer namnet blott i stark form: **asualt** Öl. 40, möjligen ock B. 333, L. 44 Lundby, Y. Gran, Uppl., fsv. *Aswald*, isl. *Ásvaldr*. I **ausualti** betecknar **au** u-omljud av nasalerat *ā*, jfr A. Kock, *Umlaut u. Brechung*, s. 167. **aukmuntr** motsvarar fsv. *Aghmund*, som ofta är biform till *Aghmund*, se Lundgren, *Personnamn*. Enligt Kock, *Svensk Ljudhist.* s. 304, motsvarar kanske icke **au** i detta ord isl. *ø* uti *Øgmundr* utan är en dialektisk labial-affektion av *a* genom samverkan av *gh* och följande stavelses *u*.

Översättning: Ästrid, Osvalde, Augmund, de läto resa denna sten efter Halvdan, sin fader, och Ästrid efter sin make god.

225. Högtomta, Ö. Husby sn, Östkind's hd.

Pl. LXXXI. Fig. 1.

Litteratur: L. 1119; W. 52; Wallman, *Iduna* X; Stephens, *ONRM.* II, 720 (teckning av G. v. Yhlen 1854); P. A. Säve, *Reseber.* 1862, teckn.; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1871, s. 144, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrog. sacra*, s. 39, teckn.

Om runstenens läge yttrar C. F. Nordenskjöld: »Söder om byn på den s. k. hemängen, öfver hvilken fordom sannolikt en allmän väg gått, lutar nära en å en 4,5 f. (1,33 m) lång och 1,6 f. (45 cm) bred korstecknad runsten, såsom det tyckes i nordvestra hörnet af en fyrkantig stensättning af 9 stegs sidor och stenlemningar efter en bro.»

Enligt E. Ihrfors stod runstenen i en åker mellan Högtomta by och sockenvägen i ett litet stenröse. Byns innevånare trodde vid mitt besök, att stenen skulle finnas uti ett stort stenröse, som var upplagt ett stycke in på fältet söder om Högtomta invid den bäck, som där korsar sockenvägen.

Enligt Ihrfors' teckning har inskriften varit följande:

pruntr × risti × tsin × pinsa × aftir × þurtsin faþur · sin
 5 10 15 20 25 30 35 40

C. F. Nordenskjöld läser: **pruntrai**

Namnet **pruntr** motsvarar fsv. *Thronð*, se Lundgren, *Personnamn*. Uti **tsin** *stēn*, **þurtsin** *Þorstēn* hava runorna **st** blivit omställda till **ts**, vilket troligen icke återger ett motsvarande uttal.

Översättning: Trond reste denna sten efter Torsten, sin fader.

Ihrfors anmärker, att Högtomta-stenen är ristad av samma hand som Ög. 231 Ö. Stenby, vilken han synes åsyfta med uttrycket »monumentum Caroli».